

Ex parte Latoris presentium Nobis oblatu petito contraxit, quod ipse alias in facie Ecclesie matrimonium consummavit cum muliere, cuius sorpren prius carnaliter cognoverat. Cum autem, sicut eadem petito subiungebat, dictus Lator propter impedimentum ex premisso proveniens, nequeat in dicto matrimonio remanere absque Sedis Apostolice dispensatione, & separatio inter ipsum & dictam mulierem fieri non potest absque scandalo, ad id vitandum, ac pro sua conscientia quiete cupit Lator a premisis, que occuluntur, & de quibus plurimum dolet, per Sacra Poenitentiarum officium absolvit, secundum defupit dispensari. Quare supplicari Nobis fecit humiliari, ut sibi super his de opportuno remedio providere dignatum est. Nos igitur, qui Poenitentiarie D. Papae curam gerimus, supplicationibus hujusmodi inclinati, auctoritate Apostolica Nobis specialiter concessa discretioni tuae committimus; quatenus, si est ita, dictum Latorem, auditu prius ejus sacramentali confessione, à quibusvis sententiis, censuris, & penas Ecclesiasticis, quas propter premisa quomodolibet incurrit, ab incepto, & excessibus hujusmodi absolvias hac vice in forma Ecclesiae consueta: injuncte inde ei pro tam enormis libidinis excessu gravissimam salutari, ac Sacramentali confessionis peccatorum suorum, singulis scilicet mensibus ut minimum semel, & quoties anima lux salutis expedire judicavatis, & aliis, que furent de iure injuncta. Denuntiandum modum impedimentum ex premisis provenientis, sit occultum, & separatio inter Latorem, & dictam mulierem fieri non possit absque scandalo; ex cohabitatione vero, de incontinencia probabilitate timendum esse, tibi visum fuerit, & aliud canonicum non obstat: cum eodem Latore, ut dicta muliere de nullitate prioris consensus certiorata, sed ita cautele, ut Latoris delictum nullquam deregatur, matrimonium cum eadem, & uterque inter se de novo, secrete ad evitanda scandalum, premisis non obstantibus, contrahere, & in eo postmodum remanere licet veleant, misericorditer dispensamus, prolem suscepimus, si que sit, & suscipiemus exinde legitimam decernendo, in foro conscientie, & in actu Sacramentalis confessionis tantum, & non alterius. In quod hujusmodi absolutio, & dispensatio in foro judicatio nullatenus suffragentur; nullis super his adhibitis testibus, aut literis datis, seu processibus confessis, sed praesertim lanatis, quas sub pena excommunicationis late sententiis laniare teneatis, ita nullum illarum exemplum extet; neque eas Latori referitus; quod si restituieris, nihil ipsi praesentes littere suffragentur. Datum Roma apud S. Petrum sub sigillo

officii Poenitentiarie, 13. Julii Pontificatus Sanctissimi Domini Nostri Anno .....

EXPOSITIO.

261 IN qua n^o Innoc. XI. per Bullam incip. *Expositio* Niⁿ Nobis, editam die 27. Novembris 1679. concedit Lectoribus Jubilatis Ordinis Minorum de Observancia S. P. Francisci, litteras Poenitentiarum Apostolica Doctoribus Artium, seu Magistris in Sacra Theologia directas, recipere, aperire, & executioni sunt, & de quibus plurimum dolet, per Sacra Poenitentiarum officium absolvit, secundum defupit dispensari.

Insuper ipse Executor debet esse Confessarius approbatus ab Ordinario loci, ubi est dispensaturus, quia dispensare debet in ipsa confessione, in qua examinare prius debet veritatem expositorum.

262 Pro forma absolutionis. Postquam dixit: *Absolvio te a peccatis tuis*, addat: *Et eadem auctoritate declaro te in dicto matrimonio manere, & debitum coniuge reddere posse, & debere, nec non dispenso tecum, ne idem debitum etiam exigere licet valeas: In nomine Patris, &c.*

Si ab solvi debeat ab aliqua excommunicatione, suspensione, &c. dicat: *Ego te absolvio a vinculo excommunicationis, &c. quam inscripti, &c. propter hanc eusam N. (si sit excommunicatus, addatur.) Et restituo te Sarumensis Ecclesie, & Communione Fidelium: (si sit suspensus) executioni tuorum ordinum, vel officiorum, vel beneficiorum: In nomine Patris, &c.*

263 Dispensatione prædicta debet lacerata litteras, pretermissum sigillum, ut ad probandum servire non possit, alias excommunicationem maiorem incurrit. Bufembus lib. 2. tr. 2. cap. 4. post dub. 4. appendix Tamb. tom. 2. pag. 1. & 4. v. tom. 1. de Prudentia Confess. & de Imped. cognitionis in linea transversali in distantiā inæquali.

264 Dispensatus per Sacram Poenitentiarum in voti castitatis ad matrimonium costrahendum, si dispensatio sit limitata, v. gr. ad matrimonium semel contrahendum, seu cum Berta tantum, &c. tunc ea mortua redit obligatio voti, ac cessat onus penitentia salutaria in dispensatione imposita; quia penitentia est substituta loco voti; & accedente principali, cessat substitutum. Si vero est illimitata, tenetur eam continuare; quia per extinctionem obligationis voti factam per dispensationem continuatur substitutio, & subrogatio.

265 Pro dispensatione super impedimentis ditimentibus matrimonium, si non sine occulta, sed publica, recursum est ad Datariam Rome, exponendo causum, & paupertatem, si sint pauperes.

PARS SECUNDA.

De decem Praeceptis Decalogi.

266 Nominis Decalogi venit sacrum volumen decem Praecepta divina complectens, que habentur in Exodo cap. 20. quorum tria priora dicuntur, *prima Tabula*, septem posteriora, *secunda Tabula*, quatenus illa Deum, ita Proximum immediate resipicunt.

267 Decem Praecepta Decalogi sunt divina naturalia, adeoque observanda etiam cum periculo vite: v. n. 143. & 125. Alii sunt negativa, que prohibent aliquid fieri: haec obligant semper, & ad semper, ut *Non adorabis Deos alienos*, *Non occides*, &c. alia positiva, que præcipiunt aliquid fieri: haec obligant semper, non ad semper, sed ad locum, & tempus: ut *Honor parentes*.

DE I. PRÆCEPTO DECALOGI,
Unum cole Deum.CAPUT I.
DE RELIGIONE.

268 Religio est virtus moralis hominem inclinans, ut Deo debitum cultum exhibeat tanquam omnium Creatori, & Domino.

Eius actus tam intiores, quam exteriores præcipui-

sunt; Adoratio, Sacrificium, Oratio, Juramentum, Adjutorio, & Votum.

ADORATIO.

269 Secundus actus, quo alium reverenter, ipsi nos submittendo tanquam Superiori, in recognitionem incretam: *Dñe*, que est in Deum, ob excellentiam creatam: *Et Hyperdulia*, que est in Beatisimam Virginem, ob excellentiam creatam singulari, ceteris supervenientem.

270 Hec triplex adoratio, alia est absoluta, que convenit Deo, Virgini, & Sanctis per se venerabilibus; alia respectiva, que convenit Crucis, Imaginibus, Veribus, & similibus ratione parentibus, que non per se coluntur, sed propter aliud. Unde corum reverentia non sicut in illis, sed ad prototypum refertur, cuius sunt imagines, aut quod representant.

271 Licitum est, votis, & alio cultu, privato ramen, puta genuflexione, deconfutacione, &c. & ut privatam personam venerari sepulchra fervorum Dei eximia sanctitatis, de quibus est indubitate miraculorum fama, Gobat.

De I. PRÆCEPTO Decalogi. Cap. II.

Gobat. tom. 3. de voto num. 401. quia id pacificatum legimus cum illis, qui postea Sancti declarati sunt.

272 At non licet cultu publico, verbi gratia, creatione Altaris, Sacrificio Missæ, Horis Canonicas; & thure, appendendo tabellas, lampades ceroes accendendo, &c. vel ut personam publicam, aut nomine Communitatis, quia id prohibetur maximè ab Urbano VIII. qui etiam in specie prohibet: *Eorum imagines in Ecclesiis, aliisque locis publicis, ac etiam privatis, cum lauroli, aut radiis, seu splendoribus proponi. Albertinus dico, si Pastor, urgente persecutione in suas oves, cum carum scandalo fugiat.*

273 Sacrificio Missæ Deum colum Sacerdos, ac exercitari assistentes, & cum Sacerdotibus offert. De eo actum est fusus in tom. 3. De aliis Religious actibus plenè agimus in hoc primo tomo.

CAPUT II.

DE TRIBUS VIRTUTIBUS
THEOLOGICIS.

FIDES

274 EX Apost. ad Hebr. 11. *Etsi sperandarum substantiam rerum, argumentum non apparentium,* invenimus testimonio divino.

275 Primum, fideles, postquam ad usum rationis perverterint, sub mortali, & necessitate medii tenentur explicite credere quinque: 1. Deum esse: 2. esse justum renumeratore, dante premia iusti, supplicia malorum: 3. Mysterium Trinitatis, quod consistit in unitate naturæ divinae, & Trinitate personarum. 4. Mysterium Incarnationis. 5. Mysterium Redemptoris, nempe Christum esse mortuum pro nobis: Christus est verus Deus, & homo in unitate persona Verbi divini. Dixi, necessitate medii, quia sine horum actuali fide quis salvari non potest, nec ignoranta juvat. Unde homo, qui mysteria fidei necessitate necessitate mediis ignorat, etiam si ignoratur supponatur invincibilis, absolvit non potest, nisi prius super illi studiatur, quia caret medio necessaria fidei, & salutem: v. in pag. 6. *Propos. 64. ab Innoc. XI. damn. & de baptism.*

276 Constat ex Apost. ad Hebr. 11. *Accedentes ad Deum sperantes credere, quia est, & invenientes se remuneratores est.* Ex Jo. 17. Matth. 18. & ex Symb. Athan. *Sed necessarium est ad eternam salutem, ut incarnationem quoque Domini nostri Jesu Christi fideliter credas, &c.* vid. in pag. 4. *Prop. 22. ab Innoc. XI. damn.*

277 Secundum, tenetur sub mortali, necessitate tam praecipi, explicite, crasso tamen modo, & quanto ad substantiam, cedere, & scire. 1. Articleos Symboli Apostolorum. 2. Orationem Dominicam. 3. Praecepta Decalogi, & Ecclesiæ. 4. Sacramenta maxime necessaria, ut Baptismum, Eucharistiam, & Poenitentiam. Reliqua autem, quando volunt sufficiunt.

278 Pueri sapienti mortali excusantur ob intelligentie naturale defecutum: non excusantur autem, qui eorum curam habent, si non docent. Confessari in primis Confessionibus debent pueros super premisis examine, & eruditire.

279 Non sufficit fides ex testimonio humano, aut simil naturali motivo, quia fides ad salutem supernaturalem necessaria, & qua est radix nostra iustificationis, & de qua ait Apost. ad Hebr. 11. 6. *Sine fide impossibile est placere Deo*, est fides strictè supernaturalis innixa testimonio divino, quod folum est infallibilis veritas. Imò metitum fidei consistit in hoc, quod independenter à naturalibus rationibus, revelata creditum, precise quia Deus versus dixit: vid. in pag. 4. *Propos. 4. 19. 20. 21. & 23. ab Innoc. XI. damn. & in pag. 1. ab Alex. VII. damn. v. tom. 2. pag. 555. & n. 281.*

280 Praeceptum confessionis externe fidei est duplex, negativum, scilicet non negandi fidem, & affirmativum, confitendi ore fidem.

281 Primum obligat semper, & pro semper, ita ut per nullum signum exterrum licet aliquando negare fidem, non obstante, quod interius servetur fides, etiam si urgeat periculum mortis: Pater ex Matth. 10. *Qui me negaveris coram hominibus, negabo & ego eum coram Pare meo.*

282 Secundum non obligat pro semper. Unde operi distingue.

Examen Ecclesiast.

Vel enim taciturnitas est in talibus circumstantiis, ut sit signum negationis fidei, aut erubescientia confessionis fidei, aut cedit aliis in scandalum, quo avertantur à fide; & tunc etiam cum dictimine vita fidem confiteri tenentur. Quia ut ait D. Chrysost. in cap. *Nolite timere*: non solum est proditor veritatis, qui mendacium loquitur; sed etiam ille, qui non liberè veritatem pronunciat, quam liberè pronunciare oportet. Hinc si Tyrannus interrogaret te de tua fide scribis, & taceres, peccates: vid. pag. 4. *Propos. 18. ab Innoc. XI. damn.* Idem dico, si Pastor, urgente persecutione in suas oves, cum carum scandalo fugiat.

283 Si vero taciturnitas sit in aliis circumstantiis, ut non sit signum negationis fidei, &c. tunc non est peccatum. Similiter tunc licet est fugere, aut occultare fidem signis ex se indifferentibus, minime signis ad professionem falsae fidei influitur. Constat ex Matth. 23. *Cum persequentur vos in civitate ista, fugite in aliam; & ex exemplo Divi Athanasi, aliorum que Sanctorum, ac ipsius D. Pauli.*

De fide, Scotus in 3. d. 23. q. 1. litt. G. d. 25. q. 1. litt. F. in 4. d. 14. q. 3. litt. E. d. 5. q. 1. litt. C. Maistrus in Theol. mor. disq. 10. n. 2. Dian. p. 3. tral. 5. ref. 47. 48. & 49. per 5. tral. 8. ref. 34. Jo. de la Croix pag. 9. Tam. tom. 1. lib. 2. c. 1. Busemb. lib. 2. tral. 1. Cardenas disq. 1. 12. 13. 14. 15. 16. 41. 42. Bonac. tom. 2. apag. 178. Leand. tom. 6. decis. tral. 2. de fid. Fenech. Berthaldus 1. p. dec. punti. 1. Castropal. tom. 1. tral. 4. Plura v. in 2. tom.

APPENDIX PRIMA.

Fidei Professio.

Provisi de Beneficiis quibuscumque animarum curantur habentibus, tenentur à die adepti possessionis ad minus intra duos menses coram Episcopo, seu Vicario fidei facere professionem. Trid. fest. 24. cap. 12.

Canonici, & Dignitates Cathedralium, & coram Episcopo, & in Capitulo tenentur, *Ibidem*. Et tenentur etiam Canonici exempti, & Canonici Regulares. Non tamen coadjutores Canonorum, aut Dignitatum, nisi cum factus fuerit successioni locus. Garc. par. 4. c. 5. n. 76.

Neque tenentur in Capitulo facere Canonici, & dignitates Collegiarum. Diculum referit Garc. part. 3. cap. 3. num. 13.

Sed sufficit, ut faciant coram Vicario, etiam Episcopo non impedito. Garc. *Ibidem* num. 23.

Commendatari tenentur, sicut veri beneficiati. Garc. par. 4. cap. 3. num. 20.

Item Vicarii perpetui. Ricciulli. *de jure person. lib. 1. cap. 13. num. 12.*

Item Vicarii temporales Ecclesiarum curatarum: *Idem cap. 14. num. 1.*

Non ii, qui sine proprio titulo deputantur ad animalia curam. *Idem cap. 13. num. 59.*

Neque ille, qui obtinuit Ecclesiam, alias curatam, sed deficit habere Parochianos. *Idem cap. 14. n. 2.*

Tenentur autem post adeptam possessionem. *Idem n. 50. & can pacificam per mens duos. Idem n. 62.*

Non excusat ignorancia Concilii Trid. *Idem num. 47.* licet excusat posset ignorancia Bullæ Pii Quarti, vel si putaret in ea se non comprehendere. *Idem num. 46.*

Solit tamen Apostolica Sedes in casibus ignorantis remittere ponam. *Idem num. 49.*

Beneficiati omnes, & ii, qui in Synodo Diocesana convenire debent, fidei professionem faciant in prima Synodo, cui adiungentur. *Trid. fest. 25. cap. 2.*

Omnes ii, ad quos universitatum, & studiorum cura, Vilitatio, & Reformatio pertinent, diligenter current, ut Decreta Concilii Trid. integrè recipiantur, & ad eorum normam doceant, & initio cujuslibet anni ad hoc institutum solemne juramento se obstringant. *Ibidem.*

Publici Lectores, vel Magistri & privati, etiam Grammaticæ, & liberalium artium, tenentur ad fidei professionem faciendum. *Pius Quartus. Ann. 1564.*

Et est in ufo hac Bulla. Ricciulli. *de jure person. l. 1. cap. 13. num. 5. contra Sorbun. & Sanchez.*

Item eligendi in Rectores, vel Cancellarios Gymnasiorum. *Pius Quartus loc. cit.*

Item promovendi ad Doctoratus gradum. *Ibidem.*

Item ii, qui Arithmeticam, & Musicam docent, ex Declaratione Apostolica. *Gavant. n. 1.*